

Politisk Økonomisk beretning 2024.

(Naalakkersuisoq for Finansier og Skatter)

Tak for fremlæggelsen af Politisk Økonomisk beretning 2024.

Jeg vil dog tillade mig at starte et helt andet sted nemlig med vedtagelsen af den nye fiskerilov.

Vi ved godt alle, at fiskeriet er vores klart største erhverv. Det er i fiskeriet, at vi har den største eksport og det er her vi som land tjener de fleste penge. Det er også i fiskeriet, at rigtig mange mennesker tjener deres penge rent privat. Derfor er fiskeriet helt enormt vigtigt for os alle.

Med vedtagelsen af den nye fiskerilov har Naalakkersuisut, IA og Siumut med et slag formået at svække fiskerivirksomhederne, gøre fremtiden usikker for fiskerne, sænke antallet af jobs i fiskerierhvervet og samlet set skade samfundsøkonomien. Det siger sig selv, at dette har en stor betydning for den fremtidige økonomi herhjemme. Den nye fiskerilov betyder helt enkelt, at vi kommer til at tjene færre penge end vi kunne have gjort. Dette er skidt for den enkelte grønlanders privatøkonomi, det er skidt for vores fælles velstand og velfærd og det er skidt i vores bestræbelser på at blive økonomisk selv bærende med henblik på at skabe en økonomisk situation, der kan give os politisk selvstændighed.

Jeg er fuldt ud klar over, Politisk Økonomisk beretning 2024 er skrevet før vedtagelsen af den nye fiskerilov, men til gengæld er jeg ikke i tvivl om, at vedtagelsen af den nye fiskerilov får store konsekvenser for os alle i årene, der kommer.

Og det er ellers vigtigt, at vi herhjemme kommer i gang med at tjene flere penge end for nuværende. Vores økonomi, velstand og velfærd er nemlig fortsat afhængig af Statens bloktilskud. I den forbindelse vil jeg gerne vide, hvilke konkrete initiativer Naalakkersuisut har iværksat med henblik på at mindske afhængigheden af Statens Bloktilskud. Jeg vil også gerne vide om Naalakkersuisut har haft formelle eller uformelle drøftelser med staten om, hvad der kommer til at ske med Statens bloktilskud i det tilfælde, at vi beslutter os for politisk selvstændighed.

Et andet relativt stort indkomstområde er udbytte eller indtægterne om man vil fra de selvstyrejede selskaber. Jeg vil gerne sætte fokus på to af disse selskaber.

For det første vil jeg gerne vide, hvad det kommer til at betyde for samfundsøkonomien, at Royal Greenland har præsenteret et stort underskud for 2023. Det må vel alt andet lige betyde noget for udbyttebetalingen og dermed for Landskassens indtægter i år.

For det andet vil jeg gerne vide om Naalakkersuisut er enig i, at Tusass år efter år skal betale så store

udbytter til Landskassen som tilfældet er. Ville det ikke være bedre for befolkningen at nogle af disse penge blev brugt på lavere priser? Den nuværende situation virker ærlig talt blot som om, at man gennem Tusass opkræver en skjult skat fra alle med telefon eller internet, hvilket stort set er alle mennesker og virksomheder herhjemme.

Et andet sted hvor Landskassen henter store indtægter er på skatter og afgifter. Med hensyn til øgede indtægter fra afgifter vil jeg blot endnu en gang pointere, at det er uacceptabelt, at man i forbindelse med vedtagelsen af Finansloven for 2024 valgte at hente 85 millioner kroner i borgernes lommer på emballageafgift – især med tanke på, at Landskassens Regnskab for 2023 udviser et overskud på mere end 400 millioner kroner.

Jeg bider endvidere mærke i, at Naalakkersuisut i Politisk Økonomisk beretning 2024 skriver, at man mener, at den nuværende afgiftsbelægning af motorkøretøjer er uholdbar, da der ikke er nogen afgift ved indførsel af plug-in hybridbiler og elbiler og en meget lempelig motorafgift. Naalakkersuisut mener, at dette har medført, at særligt personbiler i de højere prisklasser afgiftsbelægges uforholdsmæssigt lavt i forhold til andre biltyper, og der derfor er et fortsat behov for fremadrettet at skabe en mere sammenhængende afgiftsstruktur på området. Jeg vil gerne vide, hvad Naalakkersuisut har til hensigt at tage af initiativer på baggrund heraf. I Demokraatit mener vi, at det er vigtigt være åbne omkring sine intentioner, og vi vil derfor vide om det her betyder, at Naalakkersuisut planlægger øgede afgifter på dette område?

Og nu vi er ved skatter og afgifter, så er det jo ingen hemmelighed, at Naalakkersuisut sammen med IA og Siumut har vedtaget en skatte- og afgiftsreform, der fortsat er ufinansieret. Hvornår påtænker Naalakkersuisut at fremlægge finansieringen af denne reform for resten af Inatsisartut og for befolkningen?

En et andet område, der er vigtigt at tage fat på er boligområdet. Også her ville det være hensigtsmæssigt, at Naalakkersuisut var mere åbne. Det er jo ingen hemmelighed, at der er et gigantisk renoveringsefterslæb i offentlige ejede bygninger. Hvad er Naalakkersuisuts konkrete plan for at rette op herpå? Hvor vil man starte? Hvornår vil man starte? Og ikke mindst; hvordan skal det finansieres? Vi ved, at regningen for renoveringsefterslæbet stiger hver eneste dag, hvilket i sig selv burde indikere, at Naalakkersuisut bør komme i gang med konkrete handlinger hurtigst muligt.

Og nu vi er ved boligområdet, så bryder jeg mig heller ikke om, at Naalakkersuisut er så lang tid om at melde ud, hvad den indgåede boligreform får af konsekvenser for lejerne. Naalakkersuisut, IA og Siumut har jo besluttet, at der kommer huslejestigninger og lejerne har ærlig talt fortjent at få at vide, hvor meget huslejerne kommer til at stige med henblik på ordentligt at kunne indrette deres fremtidige økonomi.

Et af de områder, der uden tvivl kommer til at koste flere penge de kommende år er Sundhedsvæsenet. Dette er et vigtigt område for os i Demokraatit. For os er det helt essentielt, at man som menneske kan være sikker på, at der står et ordentligt sundhedsvæsen klar til at hjælpe, hvis man bliver syg eller skadet. Det er ikke helt tilfældet i dag, og det skal der rettes op på. Desværre virker det som om, at Naalakkersuisut ikke har en ordentlig plan. Det er især på personaleområdet, at indsatsen er for dårlig. Man skal jo huske

på, at veluddannet og dygtigt personale er den vigtigste faktor i bestræbelserne på at skabe et bedre sundhedsvæsen. Men både rekruttering og fastholdelse af personale er udfordret. Det skyldes mange ting som for eksempel, at der også er mangel på personale i Danmark, hvor vi jo primært rekrutterer fra.

I Demokraatit savner vi, at man en gang for alle sætter sig sammen og erkender, at det største problem i Sundhedsvæsenet er rekruttering og ikke mindst fastholdelse af kvalificeret personale. Denne erkendelse er vi nødt til at blive enige om, og herefter er vi nødt til at prioritere netop dette helt centrale problem. Naalakkersuisut gør i øjeblikket det modsatte, hvor man kludrer rundt i personaleboligsituationen, hvorefter man nedsætter en arbejdsgruppe, mens man blot kigger på, at læger og sygeplejersker siger op som følge af situationen. Det er ikke godt nok. Vi er nødt til at gøre det attraktivt at være ansat i Sundhedsvæsenet, og det gælder for alle faggrupper. Vi er nødt til at kigge på ting som arbejdsmiljø, lønforhold og som tidligere nævnt boligsituation. Vi er nødt til at tale med det nuværende personale for at få en større forståelse for, hvordan de anskuer problematikkerne og hvad de har af løsningsforslag.

I det hele taget er Naalakkersuisuts indsatser på sundhedsområdet en stor rodebutik uden nogen former for retning. Man zigzagger sig gennem tilværelsen og prøver hele tiden at finde ud af, hvad der kan give en kortsigtet gevinst rent vælgermæssigt. Det er langt fra godt nok. Vi står altså i en situation, hvor vi må forvente et øget pres på sundhedsvæsenet som følge af en ældre og dermed mere plejkrævende befolkning. Der er brug for handling.

Jeg kunne sådan set godt blive ved med at kritisere Naalakkersuisut for manglende initiativer og idéer på en række andre områder end de her nævnte, men jeg mener, at min pointe er slået fast. Vi har et Naalakkersuisut, der er kørt fast, og der er brug for at få rensset luften med et valg til Inatsisartut. Jeg er klar over, at et Inatsisartutvalg kommer inden for det næste år, men jeg mener faktisk, at det er vigtigt, at det bliver udskrevet hurtigst muligt, så der kan komme nye folk med nye idéer til magten.

Med disse bemærkninger tager Demokraatit Politisk Økonomisk beretning 2024 til efterretning.